

Rukopisni zbornik *Varia Dalmatica (Codex Lucianus)* kao svjedočanstvo humanističke književne komunikacije

Neven Jovanović

Zbornik poznat pod nazivima *Varia Dalmatica* ili *Codex Lucianus*, koji se danas nalazi u zadarskoj Znanstvenoj biblioteci (sign. 25290, ms. 617), a koji su sastavili Trogirani Petar Lucić (oko 1550—1614) i njegov sin, historiograf Ivan (1604—1679), sadrži preko 300 kraćih pjesničkih i povjesničarskih sastavaka iz XVI.—XVII. st, pretežno na latinskom (talijanskih je tek nekoliko). Glavninu *Varia Dalmatica* čine radovi autora iz dalmatinskih gradova i lokalnih književnih krugova, vezanih kako Trogir, tako i uz Split, Šibenik, Skradin, Zadar, Brač, Dubrovnik i Kotor. Među četrdesetak autora poznatih imenom i prezimenom nalaze se Marko Marulić, Ludovik Paskalić, Franjo Trankvila Andreis, Sabo Mladinić, Antun i Faust Vrančića, Marin Statić, Valerij Mazzarelli, Frano Mužić, Ivan Pridojević. Latinske pjesme *Varia Dalmatica* pretežno su karaktera koji obično nazivamo "prigodnim", nisu "čista", već "uporabna" književnost, potaknuta nekom prigodom ili nekom osobom (u zborniku čitamo pjesme za šezdesetak različitih adresata, od kojih su dobar dio i sami autori drugih pjesama iz zbornika). Takvi tekstovi, kao što je još prije 25 godina upozorio Nikica Kolumbić, važno su gradivo za upoznavanje veza "između pjesnika pojedinih gradova, njihovu humanističku prisnost u ophodjenju i njihov osjećaj kulturnog i duhovnog zajedništva". Međutim, Kolumbićev je opis iz 1980. još i danas posljednji prilog koji govori o *Varia Dalmatica* u cjelini; noviji se radovi ograničavaju na pojedinog autora ili pojedine tekstove iz zbornika. Vraćajući se cjelini, pokušat ću analizirati i sistematizirati razine i tipove veza autora, adresata i pjesničkih vrsta iz *Varia Dalmatica*, usput donoseći neke dopune, preinake i ispravke Kolumbićeva pionirskog rada.